

مجموعه اخبار
اداره خانه سی بك اوغلتنه جاده كيرده نومرو ٦٥

MEDJMOUA-I AMBAR
JOURNAL QUOTIDIEN
Bureau: 65 Grand Rue de Pera

Սկսելիցի Բէշին 120.— 6 այլըըը 60.
Սկսելիցի Բէշին 30.— 6 էէէ
Բոսթամը 80 զրուշ տըր:

Տէրճ Իտիլէճէ Իսթանբուլ Ինթըրնացիոնալ
Բազարը 80 զրուշ տըր:

Հազար Թաթա միլիոն Լիլի Խոստումաթ
Ինթըրնացիոնալ Բազարը 80 զրուշ տըր:

Իտարէլիանէմիդ Պէյոգլունտա ճատտէյի քէպիրտէ Թադաթիմ Երկարնտա Նօ. 65

ԱՍԻՐԻԱՆԻ 20 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍԲ ՄԵՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՆԿԱՏՄՍԻԲ

(Շարունակութիւն տես թիւ 2310)

Մեր Հասարակութիւնն ունի ուրիշ մէկ մեծ յառաջադիմութիւն, որուն քիչ ժամանակուան մէջ ազգին ըրած ծառայութիւններն իմանալու համար, համառօտիւ սկիզբէն սկսել պատշաճ է: Ոստիւն է Անարատ Յղութեան Կուսանաց վրայ: Որչափ ժամանակ է որ սոյն ըստ քանչիւր Հասարակութիւնն ունինք մեր ազգին մէջ: Կոստանդնուպոլսոյ երկրորդ նախագահ Մարուշեան Պօղոս Գերապայծառին վերջին օրերը (1846ին) արդէն աս նիւթին վրայ կը խօսուէր և քանի մը աշխարհէ հրաժարած օրիորդներ, իրենք զիրենք այս վախճանաւ Աստուծոյ նուիրած էին և կըսպասէին իրենց Հովուին կարգադրութեանց: Սոյն Նախագահին յաջորդն Գեր. Անտոն Հասունեան, ազգին օգտակար հիմնարկութեանց բաղձացող, իր Եպիսկոպոսարանին մօտերն տուն մը վարձեցով յիշեալ օրիորդները հոն տեղաւորեց, ի սկզբան անդ: Ողորմած Քորք ըստած Գաղղիացի կուսանքներէն մէկ երկու հոգի ստէպ ասոնց այցելութիւն ընելով, վանական կարգ ու կանոն սորվեցուն, որով քիչ ժամանակուան մէջ այս Հասարակութիւնը բաւական յառաջ գնաց: Քիչ մը ետքն Գեր. Անտոն Հասունեան ընդարձակ գեղեցիկ վանք մը շինեց, սակայն 1870 Բերայի մեծ հրդեհէն մոխիր դարձուց սոյն շէնքն ալ: անկէ ետքը կը բնակէին Կաթողիկոսարանին այնք ստիկներուն մէջ, ուր երբեմն Կղերանոց էր: Իրենց կորուստը մեծ էր, այսու ամենայնիւ Աստուծոյ օգնութիւնը քնաց վրանին և 1890 ին Գերբընանիկ Հոգեւոր Տէրն իր ազգանուէր ձեռք, այրած շէնքին վրայ կանգնեց չքեղ Կուսաստան, ուր այսօրուան օրս կը յաճախեն մեր Հասարակութեան աղջիկ զաւակներն և կընդունին իրենց ուսմունքը: Կ. Պօլիս արդէն այլ և այլ տեղեր բռնած են և ազգին մեծ ծառայութիւն մատուցանելու մէջ են: Կ. Պօլսէն դուրս խել մը քաղաքներ ևս իրենց գործունէութեան ասպարէզ գտած են: Ո՞վ կրնայ ուրանալ այս աստուածանուէր Կուսանաց քիչ ժամանակուան մէջ ազգին ըրած օգնութիւն: Թէ չունենայինք սոյն բարերարներն, ի՞նչ պիտի ըլլային մեր աղջիկ զաւակները: Ընտանիքի մը՝ որով նաեւ Հասարակութեան ուղղութիւն տուողներն են կանայք: մայր մը որ ունի ազգային կրթութիւն, ազգային ոգի, կըլլան նաեւ իր զաւակունքն ազգասէր: օտար կրթութեամբ օտարասէր մայրերն կ'ունենան իրենց նման զա-

ւակներ: Եւ ահա սոյն ազգօգուտ կուսանքն են որ կուտան մեր օրիորդաց, իրենց վայել կրթութիւնն և ազգային ոգի, որոնք օր մը ընտանիքի տէր ըլլալով, պիտի ունենան իրենց նման զաւակներ: Տեղը չէ մի առ մի յառաջ բերել իրենց սորուեցուցած բարակ ձեռագործներն, ուսմունքներն, և այլն: Շատ և շատ պարտական է ազգն այս Կուսանաց: ամէն կողմ ուր կը գտնուին սոյն բարերարներն եթէ քննելու ըլլանք գործքերնին և ժամանակին, արդարեւ յայտնի կը տեսնենք թէ ազգն յայտնի մասին ևս մեծ քայլեր առած է: Երանի թէ ուր որ կը գտնուին մեր Հասարակութեան ընտանիք, գտնուէին նաեւ այս Կուսանք: Տէր ըլլայ իրենց օգնական, բազմանան և ամէն կողմ բռնեն:

Ձերկարենք խօսքերնիս, թողունք անդին Համայն Հայ ազգին կրկին վանքերուն մատուցած անթիւ ծառայութիւններն, թողունք բարերարական Հասարակութիւններն, ընկերութիւններն և այլն: ամփոփենք ըսածնիս: Հայ ուղիւս Հասարակութիւնն 62 տարի է որ սղալի ժամանակ և պատահարներէ, ազատած և առանձին Նուիրապետութիւն ստացած է: քանի մը տասնեակ տարիներու մէջ է որ այսչափ յառաջադէմ կրցած է ըլլալ: Ուստի եթէ այսպէս քայլ առ քայլ յառաջադէմ գտնունած է մեր Հասարակութիւնն, հոս անհատական օտարասէր՝ նոյն իսկ ազգութեան անձանց վրայ չէ խօսքս, այլ ընդհանրութեան: ուրեմն Հասարակութիւնն այնչէր պիտի մեջ, որ արժանի ըլլար խարազանուելու: Ձենք ուրանար թէ կրնայ աւելի ծաղկեալ վիճակ մը ստանալ, ամենայն կերպով նախանձելի ըլլալ, այս ամէնուն ցանկալի է, բայց չենք կրնար նաեւ ուրանալ և հրատարակել թէ Հասարակութիւնն յառաջադիմութիւն չունի, թմրած և անզգայ է, եթէ թմրած քնոյ մէջ էր, ե՞րբ ըրտա՞ կրնանք հարցնել այսչափ յառաջադիմական քայլեր, ուրեմն արթուն էր և կըզարար իր պէտքն որուն համաձայն ըրած է իւր քայլերն: Բայց ինչպէս ըսինք, աւելի ծաղկեալ, բարգաւաճ, միշտ գործունէաց կրնայ ըլլալ և ունեցած պակասութիւններն ջնջել և սրբել իւր վրայէն ասոր համար ունի այն պէտք և միշտ ըլլալու են յորդորողներ՝ քաջալերողներ՝ կերպ և միջոց ցուցնողներ, բայց ոչ խարազանողներ, թերթերու ձեռք անհատական կարծիքները լսել, հարցնել տեղեկանալ, գառառներէն ստոյգ տեղեկութիւն, թղթակցութիւն ունենալ, թեմերու գլխոցներն, վիճակներն և այլն և այլն ընդհանուրին ծանօթացնել, մեծ օգուտ են ազգին յառաջադիմութեան: Բայց ոչ խարազանելը՝ վար զարնել, որով թէ ունինք համարում, թէ ենք նախանձելի ուրիշին, զայն եւս կոսնք:

նելու պիտի մեջ կը մտնենք: Ձրուել վերջապէս այն ճամբան, որով անհատական մը իր կարծիքը չարաչար պաշտպանած ժամանակ, ուրիշ մ'ալ իւրն չարաչար պաշտպանել ստիպուի: որով նմանինք այն հասարակութեան, որուն օրակոն մէկ թերթն՝ մէկալ թերթին չարաչար թշնամի, մին միւսին հրատարակածին հակառակ, իւրն ընդհանրացնել, իւրը ճամբիտ կարծել տալ կը ճգնի, որով Հասարակութիւնն ալ թերթերու կողմնակցութեանց բաժնուած, կ'ապրի կաղն ի կաղն:

Հասարակութիւնն ի կատարելութիւն յորդորող քաջալերող բարերար ձեռքերու և նոյն յարմարութիւն կը մաղթեմ: յարաբերութեամբ քարեր կը ծակուի: պատկը կ'առնու յարատեւողը: Թ. Բ.

ԽԱՐԻՃԻԵ

Թէյէկրաֆնամէլերտէ կէօրիւտիւկիւ վէճէլէ, Տէլիեանինին թաճ-թըլ րիեալթիւնտէ պուլունան Եունան Գիւլբէլաթի Խնփիտալ իթմիշ տիր: Պու վիւքէլանն, խուսուսա ուսուրը մալիեճէ խաթթը հարէքէթի՝ Եունանիսթանա խաթթըլ օլմանըպ, պու եիւզալէն Եունան ֆօնտուրը իթիպարընը զայալ իթմէկէ պաշլամըլ օլտուղու հալտէ, զրալ Եօրկի հազրէթլէրի՝ իշին էօնիւնիւ ալմաեա գարար վէրմիշ տիր: Վագաա մէմէքէթի մէզբիւրէնին Դանունը Էասիսի աճբեամընա, զրալ՝ վիւքէլանը ալլ իտէմէզ իտէ տէ, պաշ վէքիլի թառաֆըրտան թագաթիմ օլունան էվրազը իմզա իթմէմէքէ, գապիլէթօեու իսթիֆաեա մէճպուր իտէպիլի: նասլըրի պու վաղըտա տալի այնի մուամէլէ գուհօրա կէլմէքէ, Տէլիեանի գապիլէթօու իսթիֆաեա մէճպուր օլմուշ, վէ կէրչի գրալը միւշարիլէյ, եէնի գապիլէթօուն թէլըլիլի Մ. Թրիգուրի պու վաղիֆէի գապուլ իթմէտիլիտէն, հէյնէթի ճէտիտէլ վիւքէլա Մ. Գօնսթանթօուլ օլունան թաճ-թըլ րիեալթիւնտէ թէյէքբիւ իլլէմիշ տիր:

Ինկիլթէրրանն Ռօմա սէֆիլի իւքէն, Բարիս սէֆարէթիլն թայիլի օլունան յօրտ Տըֆրին՝ Բաբա հազրէթլէրիլէ պիլ միւշաթաթ արզուսիտէ պուլունալ, վէտանամէսիլ իթալիա գրալընա իթա իթմէ-

սիլտէն սօնրա, պու արզուսունա մուվաֆաթ օլունանալ տուր: Իլլ տէֆա օլարագ, Բաբա հազրէթլէրի՝ իթալիա տէվլէթի նէգտիլտէ պուլունան պիլ էյիլ իլլ միւշաթաթ մուվաֆաթ իթմիշ տիր:

Գուրիէ տը ժէնէվ վագէթաթը՝ ալիլիլն վէֆաթ իթմիշ օլուն մօնսէնտը Մէրմիյեունը վասիլէթնամէսիլն նէյր իլլմիշ տիր: Գարտիւնալը միւշաթիլէյ, պու վասիլէթնամէտէ, ժէնէվտէքի բրօթէսթան գարտալարընը գաթօլիք մէզէպիլնէ ճէպ իտէմէմէսիլտէն տօլաեք իզհարը թէյէսսիֆ, վէ ժէնէվ քիսպ օրօսլարընը պու մէմուրիլէթի զայլէթ վէ էմիլ պասիլէթ իւզըլէ իճրա իտէճէքլէրի իւմիտիլ պէեան, վէ ժէնէվտէքի գաթօլիք իաշիպլէրիլն տիլիլիլն ինքեալ կէլմէմէք իշին հէր կէօնա թէտալիեաթա: գաթլանմըլ օլմալարընտան տօլաեք իպարզը մէմուրիլէթ, վէ քէնտիսի ֆագիլ սուրէթտէ վէֆաթ իտիպ, մագպէթէսիլն տէսատէ օլմալարըն իւվէթէն տէրիեան իլլէմիշ տիր:

Սթէնտըրտ վագէթաթը գապիլնէ, Ձար հազրէթլէրի ալիլիլն վուգու պուլան պիլ րէսմի կէլիտտէն սօնրա, գապիլտանա աթիտէքի նուլթգու իրատ իթմիշ տիր:

«Պիզ, Ալլահն էլիլտէեիզ, Ումարմէքի, ֆըրսաթ կէլտիլիլտէ, ասքէրիմի, պու կիւնքի կիւն կիպի հաղըրտա պուլաճաղըմ: Իլլ պահարտա Րուս ասքէրի իւշ սընըֆա թագաթիմ օլունաճագ տըր: Եանի բրէնս Վլատիմիլին գօմանտաթ ալթընտա զարպ օրտուսու, վէ ժէնէլալ Տրալօմիլիֆուն գօմանտաթ թաճլընտա ճէնուպ օրտուսու: Էլ եէվմ էրքեանը հարպիլիլ ուսուսմիլէր իսիլ օլա՞ ժէնէլալ Օպրուչէֆէ տալիլ ասքէրիլ պաշ գօմանտանըլը իհալէ գըլընաճագ տըր: «Եու էսնատէ, Լէհիթանտա, Ալմանիա վէ Ալթըրիա հուտուտլարը պօլունտա 3,000,000 նէֆէր գազագ վէ տիկէր ասաքիլիմիզ տալիլ պուլունաճագ տըր:»

Ալմանիա մէքէպլէր գանուսու լաիհասընա միւլթէալիլ օլարագ, Բրուսիա Մէհիլի մէպուսանընա 94 գըթա արիլէ թագաթիլ իտիլիլ օլուպ, պուլարտան 81 մէքբիլ գանուն լաիհասընը րէտտի, վէ 13իւ գապուլի իսթիտաթընը հալի պուլունաճագ տըր:

ԹԵԼԵԿՐԱՓ

Բարիս, 1 մարտ - Թիմարէթ ահա- նամէլէրինին միւգաքէրաթը պիր նէ- թիճէնէ միւնճիրը օլմուչ տուր:

Վիեննա, 1 - Ավսթրիա իմքէրա- թօրունուն՝ Պէլկրատա կիտէրէք Սըրպիա գրալընըն իշտէ քէնտիկէ վագը օլան զիեարէթինէ մուգապիլ իեատէի զիեարէթ իթմէք նիե- թինտէ պուլունտուղունա տայիր Մաճար Հիւրյաք գագէթաւընըն վէր- աիկի հավատիս հագգընտա մէհա- ֆիլի աիտէսինտէ մայիւմաթ օլմա- տըլընը նաեք Յարեք Բրէսէ եա- զրեօր:

Բարիս, 1 - Մէպուսանտան Մ. Ժամէ՝ միւսթէմիլքեաթ նէգարէթի միւսթէշարը օլուպ իսթիֆա իտէն Մ. Էթիէնին եէրինէ նապ օլունա- ճագ իմիլ, Լա Յրանսըն զաննընա կէօրէ, տաիլիկէ նէգարէթինտէ զապրթա միւսթի Մ. Գագէլ իս- թիֆաւընը վէրմիլ օլտուղու կիպի, զապրթիէ նագրը Մ. Լօգէնին տա- իի իսթիֆա իտէճէկի մէրվի տիր:

Աթինա, 1 - Տիւն ագչամ գրա- լըն՝ սըքեաթիպի՝ րէիսի վիւքէլա Մ. Տէլիեանի իլէ միւլագաթ իթմիլ օլուպ, էմիլ գրալի մուճիպինճէ, մէճիսի վիւքէլա ագտը իճթիմա իթմիլ տիր, վիւքէլա թարաֆտա- ըր օլան պիլճիւմլէ մէպուսան, պու- կիւն իլին տալէթ օլունմուչլար տըր, Ումուճէն զանն օլունտուղու- նա կէօրէ, զապինէթ օլմիլ ֆա իտէճէք տիր:

Աթինա, 1 - Եէնի գապինէթօ թէշէքթիլ իտիպ, եէմին րէսմինի իլիֆա իթմիլ տիր, Պու վիլ քէլա պէր վէճէի աթի տիր:

Մ. Դոնսթանթուօրուս՝ րէյիս, Խարիճիէ վէ մալիէ. Մ. Ֆիլա- րէթօս՝ ապիկէ վէ տաիլիէ. Ա. միւրալ Շալթուրիս՝ պահրիէ. Մ. Մասթարապս՝ հարպիէ. Մ. Բա- քամիլալօրուս մէարիֆ:

Աթինա, 1 - Մ. Թրիգուրի՝ գա- պինէթօ թէշէքթիլ մէմուրիէթինի գապուլ իթմէմիլ տիր, Դոնսթան- թօրուս հէյիէթի վիւքէլաճը՝ է- հալի թարաֆնտան հիւսնի թէլագ- գը օլունմուչ տուր:

Պէլկրատ, 1 - Սգուրչինա՝ 10 միլեօնլուգ պիր իսթիգրաղ ագտը- նա տաիր օլան լաիհանը գապուլ իթմիլ տիր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թիմարէթ վէ նաֆիա նաղըրը էս- պագ Բաթի քաչա հագրէթլէրինէ, թարիլի ինֆիտալինտէն իթիպարէն, էմալի միսիլու Խապինէի ճէլիլէի մալիէտէն 15,000 զրուչ մաաղուլի- եէթ մաաղը թալիսիս վէ իթաը խուսուսընա լրատէի Շահանէ շէ- րէֆսաղը պուլընմուչ տուր:

— Էմիօգ ճէգրիէսինտէ պիր բօս- թա շիւպէսի քիւլաա օլունմուչ տուր:

— Տօգսան պիր վէ իքի սէնէլէրին- տէ զուհուր իտէն գըթըլըգ սէպէպիլիէ ինէպօլու գաղաղ Մէնաֆի սանտը-

ղը սէրմանէսինտէն սաթըն ալընըպ, մահէլլի էհալիսինէ թէվգի իտիլէն գէլաիլին պէտէլի օլան 29,365 զու- ընըն 95 սէնէսի նիհանէթինէ գա- տար միրուր իտէն ֆալլէլլիլէ պէ- ըապէր թէէտիէսինէ էհալիսին իգ- թիտարը օլմատըղընտան, կիւզէլթէ աիլընտան սարֆը նագարա պէրա- պէր, րէս էլմալինին տաիլի թէտրի- ճէն իսթիֆաը խուսուսընա իրա- տէի Շահանէ էլգան պուլընմուչ տուր:

— Ինկիլթէրանըն Տէրիսաաթէթ սէֆիլի Սըր Յրանսիս Գլարֆօրտուն իթիմատնամէլէրի էվլէթի կիւն Խա- րիճիէ նէգարէթինտէն մապէյնի Հիւմանուր պաշքիթապէթինէ իր- սալ օլունմուչ տուր:

— Ատանա վալիի ճէտիտի Խալիտ պէյ էֆ. հալըթլէրինին պիր գաշ կիւնէ գատար շէհրիմիլտէ թէմի- տի իգամէթլէ, իսթիլահաթ իթ- մէլէրի հագգընտա էմր ու ֆէրմանը հագրէթի Բաաիլահի շէրէֆսըտուր պուլընմուչ տուր:

— 1308 սէնէսի գէպհիէ րուսու- մու պու քէրլէ Շէհրի էմանէթին- ճէ մէվգըրի միւնագատանա վագ իտիլէրէք, սէնէի սաղըգատան պիր խալիլի միգտար ֆաղաւսըլա, եանի 1 միլեօն 180 պիր զրուչ պէտէլ իլէ Խոմայիլ էֆ. վէ շիւրէքեաթը էօհ- տէլէրինտէ թէգարրուր իթմիլ տիր:

— Իգմիլթէ ինչա օլունմադա լաթ- ըրըօլար իլին մուպտեսա օլունան արսանըն միւթէսարըքը ֆէշիլ օղ- լունա վէրիլմէք իւզըն, Բուսու մաթ էմանէթի կէշին քէնչէնպիհ կիւնիւ Տէրիսաաթէթինտէն հարէքէթ իտէն Մէսաթըրի վարօրու իլէ 22,000 իրա կէօնտէրմիլ տիր, Տիկէր թա- ըաֆտան, հավալար միւսաատէ իտէր իթմէգ ամէլեաթը ինչալիէնէ պաշ- լանապիլմէք իւզըն թէտապիլի մաթ- լուպէի իթիլիսաղ իլլէմէսի իլին, քէյֆիէթի վիլաեաթը Շահանէտէ անթըրըօլար ինչապընա մէմուր ի- տիլմիլ օլան սէրմիլմարը տէվլէթ Սարգիս պէյ էֆ. հագրէթլէրինէ տէ րէսմին թէպիլղ օլունմուչ տուր:

Միլի միւլարիլէյ՝ ամէլեաթը ին- չալիէնէն 16 պի միւստէթ զարֆըն- տա իքմայիլին թէհալիս իթմիլ իտէ տէ, պուսուն տահա աղ միւստէթ իլինտէ իսթամ պուլաճաղը մէմուլ իտիլմէքտէ պուլունմուչ տուր:

— Մէմալիքի Շահանէտէ թէնպէրի րէթի իտարէսի՝ մարտը րուսինին 25 իւնճի կիւնիւնտէն իթիպարէն ինրաի մուամէլաթա իպթիտար ի- աէճէք տիր, Մէգրիլի իտարէ՝ սա- թաճաղը թէնպէրի, եալընը մէ- մալիքի Իրանիէ մահուլաթընտան մուպտեսա վէ թէտարիք իթմէ- եիպ, պիլճիւմլէ Էճնէպի թէնպէ- քիլէրինի մէմալիքի Շահանէտէ ին- հիսար սուրէթիլլէ սաթաճաղընտան, մէգրիլ րէթի իտարէսիլլէ լաղվ օլունմուչ օլան Իրան րէթի իտարէ- սի արսանտա աղա պիր միւնասի- պէթ եօգ տուր:

— Մէմալիքի Օսմանիէ մահու- լու օլան գուրու իւզիլմ, չարապ վէ սաիլէտէն Ֆիւնսաճա էն քիւ- չիւք թարիֆա մուճիպինէ ալընա

րուսու մը ճէտիտէտէն չիքեաթէթի հալի օլարագ, Սիսամ վէ ճէգաի- րի պահըր Սէֆիտ թիւճճարը թա- ըաֆընտան մագամը Սատարէթը- նահիէն եէնիտէն պիր թագըմ ար- զուհալար տահա թագտիմ օլուն- մուչ տուր:

— Մէմուրիլին տէվլէթին իւչ ալ- լըգ մաալարըն թէէտիէն իլին Խա- զինէի մալիէնին 200,000 իրա մու- վագգաթ պիր ալանս վէ կէօմ- րիւքլէր հաւալաթընտան տա 50,000 իրա ալարընը Սօնիթէօր թիվաեթ իտիեօր:

— Թէրթիպաթը մալիէն միւսա- յիտ օլտուղու ճիհէթլէ, հիւքիւ- մէթի Սէնիլէնին պիր խալիլ զրհ- լըլար սաթըն ալմագ ֆիքրինտէ պու- լունտուղու, մէգրիլ զագէթտա օգունմուչ տուր:

— Ունատուր չրմէնտըֆէրի մաքի- նիսթլէրինտէն Հասան էֆ. էվլէլ- քի կիւն թրէն իլէ Սապանճատան Պիլէճիկէ կիտէրէք, ըսթասիօն ճի- վարընտա մաքիստան աիւլէրէք եարալանմիլ տուր:

— Իգմիլ քիլիեազընտա պուլունտու ինկիլիլ ֆիլօսու սալը կիւնիւ օրա- տան հարէքէթ իթմիլ վէ Յրանսըլ ֆիլօսու տա հարէքէթ իթմէք իւզ- րէ պուլունմուչ տուր:

Մ. ՎՈՒԼԴՈՎԻՉԻՆ ԺԵՆՈՎԱՆ ԲԼԱՅԸ

Տր. Վուլգովիչին թագութունու հա- վի օլան գաթարը մախուս սալը սա- պանը էրքէն Հարմանըտուն կէշիլ տիր, Օրատան պաշաեարագ Թիլիպէէ գա- տար քեաֆֆէի ըսթասիօնլար եաս ու մաթէմ հալինէ իֆրաղ իտիլիլէր տիր, Սաաթ 2տէ Թիլիպէէ վաըր օլունուպ, րէշնա Թերտինտա իլէ միւտիւրան վէ սալիլլէրի թարաֆընտան իսթիգալ օ- լունմուչ, վէ թագութ՝ վալօնտան էն- տիրիլիպ, հէյիէթի րուհապինի թարա- ֆընտան մէրասիլի լաղընէ ինրա գը- լընմը, վէ պատէհու քէշնաի եալէրի հարպը պին պաը Մարգօֆ՝ միւթէվէ- ֆանըն Պուլկարիսթանա իթմիլ օլտու- ղու խըտէմաթը թագտիլին պիրնուք իրատ իտիպ, միւթէագըպէն թա- պութ՝ Սօֆիտան կէթիլիլլէ օլան պիր արապեա իրքեապէն, էօնտէն պիր թագուր սիւարի խաստա աթէրի, պիր պէօլիւք մուլիգա, Ժանտարմար, Պուլկար մէքթալլէրի թալէպէսի վէ մուալլիլլէրի, Պէթօլլէնին ճէնագ մար- շընը օղուեարագ, միւտիւրան վէ հէյ- ելթի մէպուսէլէր, մէմուրիլլի միւթիէ վէ աթէրիէ կէլտիլլէրի հալտէ ճէա- գէ ալաը եօլա չըգընը, վէ րէշնա Թէր- տինտա նամիգաճըղը սէպէպիլլէ, Մ. Սթամպուլօֆ իլէ պիլիլլէտէ պիր տա- պատա պուլունմուչ, վէ ըսթասիօնտան գապրիսթանա գատար Թիլիպէ աաթի- րի մուսթահիլըպսը իքի սըրա իւզէ- րինտէ տիգիլիլլէր տիր, Հէր թարաֆ- տան վիլուտ իտէն չիլէք կիրանտարը եիւզ աաթիլ թէճալիլլէ իթմիլ, վէ իլ- պու ալալտա 40,000 քիլիտէն զիեատէ նուֆուս պուլունմուչ տուր, Պա էմիլ մախուս քեաֆֆէի մաղաղալար գա- բաթըլընը, վէ պիլճիւմլէ էվլէր սիեաճ գուճալար իլէ էօրթիլլէլլէ տիր:

Բրէնս՝ միւթէվիֆանըն քըզը մատամ Վիւարօֆա, Մ. Վուլգովիչին վէֆաթըլ- լա Պուլկարիսթանն տիւլար օլտուղու ղալապտան տօլաը պէեանը թէլսիլլէ իլլէմիլ տիր:

Էօլէտէն իքի սաաթ սօնրա քրէնս՝ թրէնի մախուս իլէ Սօֆիաեա կիթմիլ, վէ եարըմ սաաթ սօնրա տա միւտիւրան Թիլիպէտէն հարէքէթ իթմիլլէր տիր:

ՖԻՆԱՆՍԻՆ

Փետրվարըն կիւնճիւ կիճէսի սաաթ եարըմ րատտէլէրինտէ Թը- րապիլղօն վէ ճիւլարընտա չիտտէթի պիր ֆուրթունա զուհուր իտիպ, խալիլ խաաարաթ վէ զալիաթ վու- գուա կէլմիլ տիր, Շէօլլէքի օտուն եիւքիլ օլան Իպրահիմ վէ Ալի Օս- ման նա՝ րէյիլլէրին իքի աաթտ գաեղըլարը՝ Թրապիլղօն Մօմիս- նէ իսկէլէսի էօնիւտէ տէմիլ աթ- միլ օլտուղարը հալտէ, համուլլէլ- րիլլէ զարգ օլուպ, ֆագաթ վագը օլան խմատա վէ զայրէթ սաեէսին- տէ 5 նէֆէր թայֆալարըլա 8 եա- շընտա պիր չօնուգ գուրթարըլմիլ տուր:

Եինէ օ կիճէ Խումըն նահիէսի- նին Եանպօլու թարաֆլարընտա պուլունան Հաճի Օսման օղու Սիւ- լէյման րէյիլլէն գաեղըլ՝ իլինտէ- քը Էյեա իլէ մահվ օլուպ, ֆագաթ քէնտիլի վէ 4 նէֆէր թայֆալար պին միւլքիլլէլլէ գուրթարըլմիլ տուր:

Կաղ վէ սաիլլէ համուլլէսիլլէ Պա- թունման կէլմէքտէ պուլունան պիր զաեղըն բարչալարը վէ համուլլէ- սինտէն պիր գըսը սահիլէ տիւլ- միլ իսէ տէ, րէիսի թրապիլղօնու Գալը օղու Հագգը, թայֆալարը, վէ աաթտի հէնուգ մալլւմ օլմա- եան եօլնուլարը պօղուլմիլ տուր:

Օի գաղաթընտան ալտըրը եօլնու- լար իլէ պէրապէր Թրապիլղօն կէլ- մէքտէ պուլունան պիր գաեղը գա- եալարա չարըլարաղ բարչալանմիլ, վէ եօլնուլարտան եալընը 70 եա- շընտա պուլունան պիրիսի պօղու- լուպ, 8 նէֆէրտէն իպարէթ օլան տիկէր եօլնուլար իլէ թայֆալարը վէ համուլլէսինին պիր գըսը գուր- թարըլմիլ տուր:

Շանէ իսկէլէսինտէն Թրապիլղօնա կէլմէքտէ պուլունան պիր գաեղը գաեա Վուրուպ, պիր գաշ եէ- րինտէն գէտէլլէնմիլ իսէ տէ, րէիսի իլէ թայֆալարը վէ համուլլէսի գուրթարըլմիլ տուր:

Քիրէսին գաղաթընա թապի Բէ- չապ նահիէսի մէքքէլլին եարըմ աաթ մէսաֆէտէ պիր գաեղը գա- ըեա տիլ չմիլ իսէ տէ, տէրունին- տէ հիլ քիմսէ պուլունամալը, վէ իլինտէ պուլունան պաղը էվրագըն միւնտէրիճաթընա նէգարէն, Շա- հինի Պահրի նամլետա պուլունան պու գաեղըն րէիսի Ահմէտ իսթի- աէ օլուպ, 6 թայֆաթ պուլուն- տուղու, վէ պու պիլարէլլէրին տա- խի զարգ օլտուղարը անլաղըլմիլ, վէ մէգրիլ Բէչապ նահիլլէսինին սահիլլին տիւլմիլ օլան 6 նաղըն՝ պուլնարըն նաղարը օլտուղու զանն օլունմուչ տուր:

Տիկէր պիր գաեղը՝ Չարիսա վէ թամէրքեան գարիլլէրի արա- սընտա գաղաթա տիլ չմիլ իսէ տէ, նուֆուսա գալեաթ վուգու պուլ-

մամը, վէ եալընդ համուլէօնտէն պիր միգառար շէյ դայ օլմուշ տուր:

ՕՖ գաղապար սահլիլինէ տիկէր իքի գաեղգ տիւլիւպ բարչալանմը վէ էշեալարը դայ օլմուշ իսէ տէ, նու- ֆուսճա թէլէֆաթլարը օլմամը տըր:

Պաթուստան հարէքէթ իտէն եէ- տի նէֆէր Սիւրմէնէ, Րիզէ, վէ Թը- րապիգօն գաեղգճըլարընտան պի- րիսի Պաթուստա իւնճաթ իթմէք վէ տիկէրի Րիզէնէ տօղրու եօլունա տէվամ իլլէմէք վաղիքէթինտէ պուլունմուշլար իսէ տէ, հալլէրի նէնէ միւնճիրը օլտուղու անլալըլա- մամը, վէ պուլունարտան իքի գաեղգ օ կիճէ սաաթ 5տէ Գէրսէ իսկէլէ- սինտէ գարաեա տիւլմիւշլէր տիր: Պուլունարտա նուֆուսճա թէլէֆաթ վուգու պուլմամը իսէ տէ, Բրօթ իսկէլէսինտէ գարաեա տիւլմիւշ օ- լան պիր գաեղգըն ըշիսի, 2 նէֆէր թալֆասըլա եօլունարը գուրթու- լապիլիպ, լաքին պիրատէրի վէ տի- կէր պիրիսի գաեղգլա պէրապէր դարգ վէ նապէտիտ օլմուշլար, վէ քէզալիք մէքըիւր 7 նէֆէր գաեղգ- ճըլարտան իքի ըշիսին գաեղգլարը նէրէտէ օլտուղու անլալըլամամը, վէ պուլունարտան սաղ վէ եա էօլմիւշ օլտուղլարը մէճհուլ պուլունմուշ տուր:

ԹԻԻՃՃԱՐԻԵԷ

Բիւնացամըղըն հալի պու հաֆթա տախի մուճիպի մէմուլնիլիէթ տէ- ընէտէ տէյիլ իտի:

Պուղտայ ֆիւնաթընճա հիշ թէ- պէտտիւլաթ կէօրիլ մէմիշ, վէ վի- ռուտ իտէն 2000 քիլէ սէրթ ինէ- պօլու պուղտայընա մուգապիլ էլտէ պուլունան մալ իլէ պէրապէր պէ- հէր քիլէսի 22 պշ: զրուշա օլարադ- 5000 քիլէ մալ սաթըլմը, վէ մահա- լը միւլթէլիֆէտէն կէլէն 3000 քի- լէ սէրթ պուղտայ տախի Րումէլի վէ էտիրնէ մալինին պէհէր գըլէ- սի 47-48 բարաեա վէ Սամսօն վէ Թէքիրտաղը մալինին պէհէր քիլէսի 24 պշ: 25 զրուշա օլարադ էլտէն չըգաըլմը, վէ վիրուտ իտէն 3000 քիլէ եուճադ ֆիլիպէ պուղտայը պէհէր քիլէսի 27 պշ: 28 զրուշա օլ- մադ իւզրէ թաթըլմը տըր:

Պու հաֆթա գարֆընտա վիրուտ իտէն 1000 քիլէ կիրգա վէ ալիմա պուղտայընա միւլթէրի գուհուր իթ- մէմիշ, վէ պէհէր քիլէսի 12 պշ: զրուշտան 300 քիլէ արբա, գըլէսի 45-46 բարաեա 3000 քիլէ չալտար սաթըլմը, վէ մըսըր իլէ եուլաֆ իւզըրինէ ախղ ու իթա միւշահէտէ օլունմամը տըր:

Ունա կէլինճէ, պու հաֆթա 1100 չուվալ Սամսօն, վէ 1000 չուվալ Օտէսա մալի կէլմիշ, վէ քեամիլէն սաթըլմը, վէ ֆասուլէա, նօհուտ, սիւսամ, քէթէն թօխումու, խալխաշ, բամուգ թօխումարը, քէնտիր վէ գուշ օթու իւզըրինէ ճիւզի մու- մէլէ կէօրիւլմիւշ տիր:

Պալըճա իխրաճաթ էմթաամըգա կէլինճէ, պու հաֆթա խալը իւզէ- րինէ էհէմիլիէթի մուամէլէ օլմուշ, վէ թիֆթիք ախղ ու իթասը էհէմ:

միւնէթտէն արի պուլունմուշ, վէ գըլէսի 128 զրուշտան 8 սանտը- թէլէթէ Մալաթիա, 100 զրուշտան 28 սանտըք թէլէթէ Զիլէ, Թօգաթ, Եօզկատ, վէ գըլէսի 97-100 զու- ռուշտան 22 սանտըք թէլէթէ Գա- րահիսար, Նալլըիւն, Սիվրիհիսար քի ճէման 58 սանտըք աֆիօն սա- թըլմը, վէ ճէհըր իւզըրինէ հիշ մուամէլէ օլմամը, վէ գըլէսի 21 զրուշտան 13 չուվալ պէեադ էնդա- ըն, գըլէսի 19 զրուշտան 26 չու- վալ թապիլի Գալսէրիէ, գըլէսի 12 պշ: զրուշտան 25 չուվալ սարը Նիյ- տէ քի ճէման 64 չուվալ քիթըն սա- թըլմը, վէ գօղա իլէ իքէք իւզէ- րինէ ախղ ու իթա վուգու պուլուն- մը տըր:

Իսքիրթօեա կէլինճէ, պու հաֆ- թա 30 վարիլ Օլատօլիգա վէ 10 վարիլ Սուլթէնսըի կէլմիշ, վէ պէ- հէր 25 գըլէսի պիր իրաեա օլա- րադ 20 վարիլ սաթըլ օլմուշ, վէ տիկէր մահէլէթտէն մէվրուտաթ վուգու պուլմամը իսէ տէ, էլտէ քիւլիլիէթի մալ պուլունմաղլէ պէ- րապէր մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ տիր:

Գանթարիէ էմթասարընտան պու հաֆթա 4200 չուվալ Թրիէսթէ չէ- քէրի մէվրուտաթընա մուգապիլ չուվալը մարգասընա կէօրէ 118-119 զրուշտան 3500 չուվալ սաթըլմը, վէ վիրուտ իտէն 400 չուվալ Րուս չէքէրինին 300 չուվալ 108 զրուշ- տան սաթըլմը, վէ 850 չուվալգահ- վէ մէվրուտաթընա մուգապիլ պէ- հէր 100 գըլէսի 10-13 իրաեա 400 չուվալ էլտէն չըգաըլմը տըր:

Պու հաֆթա հիշ մէվրուտաթ վու- գու պուլունման Րանկօն Րիրինճին- տէն 129 զրուշա օլարադ 300 չու- վալ սաթըլմը, վէ կաղ իլէ մուս իւզըրինէ ըշվաճըլ ախղ ու իթա վու- գու պուլմուշ տուր:

(Թիճարէթ Օտասը գաղթասը)

ՍԱՐՐԱՖԻԵԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍՍՈՐ

Գալաթա 20 փետրվար

Գ. ումուլի 19 փետր. գար. 20 33
Գ. 20 փետրվ. աշըլ. տուպը 20 39
Իւնիֆիէէ գաւտ.

Սէրի A. Ա. Իսթիգրադ 45 20
« B. Բ. 26 30
« C. Գ. 20 39

Րումէլի չըմէնտըֆէրի 73 75
Ազէէ ֆայիդի 07 00

Րարօր 00 00
Հէվալէսիդ 20

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՈՆԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ 7 12
Իսթանպուլ պանդասը 4 15

Սօսիէթէ ժէնէրալ 4 10
Թրամվայ 6 12 1/2

Սօսիէթէ Օթթօման պանդասը 4 15
ԱԳՁԷԼԷՐԻՆ ՖԻՆԱՆՍԸ

Օսմ. իրասը 100 զրուշտան 2ր. Բր. 108 08
Պէեադ Մէճիտիէէ ֆարգը 98 20

Մէթալիք 102 00
Պէլիք 102 00
Ալթըլըք 110 00

Ինկիլիզ իրասը 87 14
Ֆարանգ ալթուլու 89 25

Բօլ 51 15
Գրէմիդ ալթուլու 9 15
Գարաօն գայմէսի 77 5

Թահվիլաթը Օսմանիէէ 77 5
Թահվիլաթը Օսմանիէէ 77 5

Ահաւասիկ այս է գոր հաւաստեալ խոստովանած են մեծ յուսահատ- ներն, որոնց կեանքն անուր թշուառութեանց չղթայ մը կը կազմէ: Չայտ չէրըտի երգիչն Պայրըն Ալպիոնէ արձակած է «I needno Paradise — Անս պէտք չունիմ դրախտի բնաւ» դժոխային ճիշը, որ կը քստմեցունէ և ար- ցունք կը կորչէ: Այս ճիշն կրկնած են միահամուռ գարապերը իկիւպիտի- կեանութեան ստրկացեալ սրտեր: Վերջին օրերս ըսաւ Սրայիլ: «Եւ կը թո- դում երկնից վայելքն իր սրբոց» (Մախա, էջ 11): Տարակոյսն այն մահա- ցունիչ միկրոպն է, որ կը փտեցնէ կը տրորէ ամեն կենսական յսկըրունք: «Տարակոյսն, ըսած է քննադատ մը, իննեւտաներուդ գարուս ամեն զա- ւակին ծոցին մէջ կը բուռնէ»: Անգամ մը որ այս ամենածախ համայնա- կուլ տարրարօսին մէջ կը մտցուի, ելք չկայ այլ եւս: Դրան վրայ հրեղէն տառերով քանդակուած է «lasciate ogni speranza voi ch'entrate»:

Եւ ալ կը բերեմ այս տեսակ խոստովանութիւն մըն ալ: Ֆիլիթի, բանալաշից պարագլուխներէն մին, այսպէս կը խօսի, կամ լաւ եւս, այսպէս կը հեծէ: «Բնաւ բան մը տեւական չէ, ո՛չ յիս, ո՛չ արտաքոյ քան զիս, ամենայն ինչ յարատեւ փոփոխութեան մը մէջ է: Բացարձակա- պէս բան մը չեմ գիտեր ու է է Էսկի վրայ, և ոչ իսկ իմ վրաս: Էսկ չի- կայ: Ես ալ բան մը չեմ գիտեր և ես ալ բան մը չեմ: Կան կերպարանք- ներ, երեւոյթներ, ստուերներ: Գոյութիւն ունեցող բաներն՝ միայն ասոնք են, անոնք զիրենք կը ճանչնան ստուերներու նման, մշտապէս ստուեր- ներ, չունենալով կայուն բան մը որուն վրայ տառանին, մշտապէս տառան- վերայ անէութեան: ստուերք ստուերաց, որ կախում ունին միայն ստուեր- ներէ: կերպարանք անկերպարան, աննշանակ և վարձանապարհ: Ես ալ ոյս ստուերներէն մին եմ: Ես և ոչ իսկ ստուեր մըն եմ: այլ խառն ի խառն ստուերներու չփոթ չեղձակոյտ մը: Բովանդակ իրականութիւնն կը վերածի պարզապէս երազի մը, և այս երազը չունի բնաւ ամենեւին իրեն առարկայ կեանք մը ու ենթակայ ոգի մը: ուստի ամեն ինչ կը վերածի երազի մը որ ուրիշ բանէ կախում չունի եթէ ոչ երազէ մը: Նկատութիւ- նը երազ մըն է: մտածութիւնն՝ որ աղբիւր է ամեն գոյութեան և ողջոյն իրականութեան զոր ցնդելով կը զարանցեմ էութեանս, կարողութեանս, ճակատագրիս վրայ, երազներու երազ է»:

Ի՞նչ թշուառութիւն:

Ի՞նչ է այս թշուառութեան պատճառը: Անտարբերութիւնն է. ան- տարբերութիւն, որ կ'արժարծի ի յուզեալ կրից և յանսանձ երեւակայու- թեան և ի մուր տարփանաց Գեղեցկին զոր կ'անշատեն ի Բարոյ և ի Ճշմարտէ, չլիշելով թէ՛

Rien n'est beau que le vrai, le vrai seul est aimable (Boileau)

Ձիք թէ՛ գեղեցիկ ձիք ոչ ծշմարտեմ, ծշմարտեմ անթէ և սիրոն:

դէպի իւր կատարը: սքանչալէք նորա անշափելի բարձրութեանը վրայ: Ընդ միշտ պարտեցինք հոսանքն որ կ'իջնէ լեռներէն:

«Նոյն վայրկեանն ջրոյ նուրբ ծալք մը կ'անցնի կիկոպիանս ամբար- տակին վրայէն: Խուռն կ'ընթանան: Զրոյ ծալքը կը հաստանայ: Գետ մըն է որ կը թաւալի, այսր անդր տանելով ցիր ու ցան պարսպին ամենէն բարձր վէմերը:

«Ի՞նչ է այս, կը գոչեն ամենուրեք, խեղացնոր դարպասին մէջ:

«Զրոյ կաթիլն է այս, որ նորէն կ'առնու իւր ընթացքն ու կ'անցնի, ջրոյ կաթիլն՝ ուս՝ խօսեցաւ Աստուած:

Ի՞նչ ըրաւ ձեր ամբարտաւն Բաքիլիան: Դուք ի՞նչ ըրիք ձեր Տի- տաներու գորութիւնովը, Հեզասա՛ ալիքը փոխեցիք ահեղակեղ սահան- քի մը: Ուզեցիք կասեցունել ջրոյ կաթիլը: Նա կը սկսի ընթանալ Նիսիա- իայի ու ժգնութեամբ:

«Ո՛րքան խոնարհ էր այդ կաթիլն ջրոյ, այդ խօսքն մանկան, որուն Աստուած ըսած էր: «Եարունակէ ճամբադ»: Ո՛րքան խոնարհ էր և փոք- րիկ այդ կաթիլն ջրոյ, այդ հովուուհին, որ Գարայրին մէջ մոմ կը վառէր, այդ աղբարակու խեղճ կինը, որ Կուսին փունջ մը կ'ընծայէր, այդ ծըն- րաղբի գիւղացի ծերունին: Ո՛րքան ուժեղ էր և որքան անթափանց կը թուէր ու անյաղթ՝ այդ խոշոր պարիսպն, որուն աշխատ եղեն տանե- ւութը ամիսներ անընդհատ՝ մեծ կառավարութեան մը ամեն գորութիւնք: Գործաւորէն՝ մինչեւ ցմեծ — վերակացուն, Ոստիկանէն ու զինուորէն՝ մինչեւ ցկուսակալն և Նախարար:

«Ստուուկն, բարձր կինն, ծեր գեղջուկն՝ նորէն սկսան իրենց ճամբան: Միայն՝ ոչ ևս մոմ մըն է կամ աղքատին փունջ մը որ կը վկայէ ժողովրդա- յին հաւատը: Դառաւյնդ յիշատակարան մի է զոր հաւատացեալը կը կանգնեն: Միլիոններ են զոր կը նետեն այս տաճարին հիմանցը մէջ, որ արդէն Գրիստոնէութեան մէջ հռչակ հանեց: Ուզեցին ցիր ու ցան քանի մը հաւատացեալները կասեցնել: Հիմա երամովին կուգան, անբաւ թափօր- ներով, ի հողով տուեալ իրենց դրօշակները և երգելով մեղեդիս: Անուր ուխտագնացութիւններ են: ամբողջ ժողովուրդներ որ կուգան՝ բարձեալք ի վերայ երկաթի ճանապարհաց և մղեալք ի հրեղէն կառացն շողոյ: Ոչ եւս փոքրիկ աւան մըն է որ կը հաւատայ, համայն Եւրոպէ, աշխարհն քը- ռիստոնեայ որ կը վազէ յամենուստ: Զրոյ կաթիլն զոր ուզեցին բանտար- կել Նիսիայիս եղաւ:

«Աստուած կատարեց ինչ գործը» (1)

1

7

Եւ եկաւ Հասաւ Թոյնը, բնականաւար, նաեւ ի կրօնականն, Վիհ մը անցատակ, ծով մը յարածուի փոթորկալից, հորիզոն մը՝ սեւաթոյր, երկինք մը անաստղ՝, տենարին մութ, վատթարագոյն քան զանկութիւն, որով և հոգւոյ տանջանքն անպատմելի. զի հոգին որ անմահ է, տեսնելով զինքը չըջապտտած այս անհեղ Քաղաքով, կ'արձակէ անհուն հառաչ մը, կը գալարի իւր վրայ, և յանդուստէիւն մատնեալ, կը սպաննէ ինքզինքը, ինչպէս երբեք միջ նետուած կարիճ մը որ իւր թռնով իւր սիրտը կը թռնաւորէ:

Իսկ արդիւք, դահի՛ճք մտոց, նշանաբան դրին, «Շատ և շատ և ղի՛ռիկն», (1) և ի մահ մատնեցին մարդկութեան բախտը, Եւ այսպէս անառողջեցին զաշխարհ իմաստասիրական փուտ և թիւնալիք սկզբունք, քանաստեղծական և փիտիական անիմատ, տղայական, բարուց խանդարիչ զրուածք՝ չափով և արձակ, որք՝ անխորհուրդ մտաց ու սահուն գրչաւ ծնունդս։

Qui n'en fait pas ! . . . GRESSET

(1) **Ֆանթազիայի վարպետն ըսաւ .**

«Շուտամոլիկ մարդն այս դարուն» :

(ԵՂ. ՑԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ, Մասիս, № 28)